

**Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Jak pokračuje Evropa 2020: strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění**

COM(2014) 130 final

(2015/C 012/17)

Zpravodaj: **pan Palmieri**

Dne 16. května 2014 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

*sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Jak pokračuje Evropa 2020: strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*

COM(2014) 130 final.

Podvýbor Jak pokračuje Evropa 2020, který Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijal stanovisko dne 5. září 2014.

Na 502. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. října 2014 (jednání dne 15. října), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 168 hlasy pro, 7 hlasů bylo proti a 6 členů se zdrželo hlasování.

## 1. Úvod

1.1 Čtyři roky po spuštění strategie Evropa 2020 vydala Komise sdělení Jak pokračuje Evropa 2020: strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění a zahájila veřejnou konzultaci <sup>(1)</sup> k jejímu přezkumu v polovině období.

1.2 Toto stanovisko je formální odpověď na žádost Komise a rovněž součástí celkového hodnocení, jímž Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) reaguje na žádost italského předsednictví Rady EU o vypracování průzkumného stanoviska týkajícího se nadcházejícího přezkumu strategie Evropa 2020 v polovině období.

1.3 EHSV připravuje komplexní hodnocení strategie Evropa 2020 v polovině období, které se bude skládat z těchto dokumentů:

- zprávy o projektu zaměřené na prohloubení koncepčních a operačních prvků řízení strategie Evropa 2020;
- tohoto stanoviska SC/039;
- příspěvků od specializovaných sekcí, CCMI, středisek pro sledování a styčné skupiny s evropskými organizacemi a sítěmi občanské společnosti;
- příspěvků od národních hospodářských a sociálních rad a obdobných organizací;
- závěrů a doporučení studie, již zadal Řídící výbor pro strategii Evropa 2020 EHSV (Bellagamba, A. Priorities, challenges and prospects for civil society: involvement in the Europe 2020 strategy beyond 2015 – Case study of four Member States (BE – FR – IT – NL)).

---

<sup>(1)</sup> Viz internetová stránka Evropské komise: [http://ec.europa.eu/europe2020/public-consultation/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/europe2020/public-consultation/index_en.htm)

1.4 Balíček dokumentů představující hodnocení strategie v polovině období Výborem bude prezentován na konferenci na vysoké úrovni s názvem *Za efektivnější strategii Evropa 2020 – návrhy občanské společnosti směřující k vyššímu sociálnímu začlenění a vyšší konkurenceschopnosti v Evropě*, která se uskuteční v rámci aktivit italského předsednictví Rady Evropské unie ve dnech 4. a 5. prosince 2014 v Římě.

1.5 Aby bylo možné předložit co nejúplnější návrhy reformy strategie Evropa 2020, jež vypracovaly různé interní orgány EHSV<sup>(2)</sup> a které byly projednány na schůzích pracovních skupin, jsou doporučení uvedena v kapitole 4 s názvem **Doporučení EHSV k zaručení skutečné reformy strategie Evropa 2020.**

## 2. Strategie Evropa 2020 v průběhu prvních čtyř let – od dopadů krize po dlouhodobé tendence

2.1 Strategie Evropa 2020 se zrodila s chvályhodným záměrem zaručit oživení konkurenceschopnosti a zaměstnanosti v EU, a to prostřednictvím zaměření na ústřední body strukturální povahy, a zároveň zaručit hospodářskou, sociální a územní soudržnost pro evropské občany. Do této již tak delikátní situace se vmísila jedna z nejvážnějších krizí za posledních osmdesát let, co se intenzitou a délkou týče, která výrazně ovlivnila průběh samotné strategie.

2.1.1 Krize prohloubila již tak silné hospodářské a sociální rozdíly v EU, upozornila na nejednotnost v konkurenceschopnosti a sociální soudržnosti, zvýšila tendenci k polarizaci růstu a rozvoje a viditelně ovlivnila spravedlivé rozdělení příjmů, bohatství a blahobytu mezi členskými státy, uvnitř členských států a mezi evropskými regiony<sup>(3)</sup>.

2.2 Z analýzy vývoje a důsledků krize (jež lze vyvodit z interpretace sdělení Komise a jeho přílohy<sup>(4)</sup>) vyplývá, že krize negativně ovlivnila provádění strategie Evropa 2020, pokud jde o účinnost, vhodnost a legitimitu jejího modelu řízení a souvisejících cílů.

2.3 Systém správy ekonomických záležitostí EU, jenž je silně orientován na úsporná opatření, podřídil dosažení střednědobých a dlouhodobých cílů strategie Evropa 2020 rozpočtové kázni.

2.3.1 EHSV na jedné straně tvrdí, že je nutné posílit politiky zaměřené na konsolidaci veřejných financí některých členských států, na druhé straně je však patrné, že úsporná opatření mohou mít kýžené dopady, pokud se zavedou ve vzestupné fázi konjunktury; pokud jsou naopak „automaticky“ zavedena ve fázi hospodářské stagnace či dokonce recese (jíž nyní prochází většina členských států), mají negativní dopad na růst. Důkazem toho je skutečnost, že v mnoha členských státech nepřinesly tyto politiky očekávané výsledky v podobě vyvážení rozpočtu<sup>(5)</sup> a zpomalily či dokonce zdržely hospodářské oživení a přiosťily již tak znepokojivé procesy dezintegrace společnosti.

2.4 Řízení krize prostřednictvím správy ekonomických záležitostí EU negativně ovlivnila pokrok na cestě k dosažení střednědobých a dlouhodobých cílů uvedených ve strategii. V některých členských státech EU tak vznikly takové problémy, které v některých případech vytvořily strukturální překážky a omezení hospodářského rozvoje a sociální soudržnosti Unie.

<sup>(2)</sup> EESC (2014) – příspěvky specializovaných sekcí EHSV, Střediska pro sledování trhu práce, Střediska pro sledování jednotného trhu, CCMI a Styčné skupiny – Směrem k přezkumu strategie Evropa 2020 v polovině období. Řídicí výbor pro strategii Evropa 2020.

<sup>(3)</sup> V roce 2012 vydělala pětina lidí s nejvyššími příjmy v průměru téměř 40 % celkových příjmů a pětina lidí s nejnižšími příjmy méně než 10 %. Zdroj: Eurostat (2014), Statistics in focus 12/2014.

<sup>(4)</sup> V tomto stanovisku se z prostorových důvodů neuvádějí všechny související statistické údaje – je možné je nalézt ve dvou zmiňovaných dokumentech: COM(2014) 130 final – přílohy 1–3.

<sup>(5)</sup> Ve 28 členských státech vzrostl v období mezi lety 2007 (poslední rok před začátkem krize) a 2013 veřejný dluh z 58,8 % na 87,1 %, tj. o 28,3 procentních bodů. U 18 států eurozóny došlo k nárůstu ze 66,2 % na 92,6 %, tj. o 26,4 procentních bodů. Zdroj: databáze Eurostat – hrubý dluh vládních institucí.

2.5 Dnes je i přes povzbudivé výsledky dosažené v oblasti a) boje proti změně klimatu a energetické udržitelnosti a b) vzdělávání a boje proti předčasnému ukončování školní docházky možné zaregistrovat velmi znepokojující signály, pokud jde o výdaje na výzkum a vývoj (VaV), trh práce a boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

2.5.1 Co se týče výdajů na výzkum a inovace (Val), krize zjevně prohloubila rozdíly mezi členskými státy EU. Členské státy nacházející se pod vysokým tlakem, aby provedly fiskální konsolidaci (často státy, kde jsou inovace pozadu), totiž značně zkrátily své veřejné výdaje na výzkum a inovace<sup>(6)</sup>. Výdaje na VaV jsou v EU stále ještě o téměř jeden procentní bod nižší než 3 % cíl a projekce na rok 2020 je odhadem 2,2 %, přičemž negativní vliv na ni má nízká úroveň soukromých investic a málo ambiciózní cíle, jež si stanovily členské státy.

2.5.2 Co se týče trhu práce, je kromě v posledních letech stagnující míry zaměstnanosti, jež zůstává pod úrovní cíle stanoveného ve strategii Evropa 2020 (68,4 % v roce 2013, 74,2 % u mužů a 62,5 % u žen) možné zaznamenat několik zvláště znepokojujících signálů:

- 26,2 mil. nezaměstnaných;
- 9,3 mil. „znechucených“ pracovníků, jež jsou ochotni pracovat, ale přestali hledat práci;
- 12 mil. osob nezaměstnaných více než jeden rok;
- od roku 2008 (prvního roku krize) přišla Evropská unie o 6 mil. pracovních míst (se vším, co s tím souvisí, pokud jde o ztrátu odborných schopností a znalostí);
- 5,5 mil. nezaměstnaných mladých lidí (mladších 25 let).

Tato situace je již sama o sobě obzvláště znepokojující a v případě některých členských států EU má tendenci se zhoršovat, pokud jde o mladé lidi, osoby vypuzené z trhu práce v pokročilém věku a pro ženskou složku trhu práce.

2.5.3 Co se týče osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením, mezi roky 2009 a 2012 vzrostl jejich počet ze 114 mil. na 124 mil. Tento trend by se mohl dále zhoršit, pokud uvážíme opožděné důsledky krize. Cíl EU snížit počet lidí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením do roku 2020 na 96,4 milionu se zdá těžko dosažitelný, jelikož již v roce 2012 byl počet těchto osob o 28 milionů vyšší než stanovený cíl.

2.5.4 Faktem, jenž tuto již tak vážnou situaci ještě komplikuje, je počet lidí, kteří žijí v materiální deprivaci, a procentuální podíl osob v produktivním věku, které žijí v rodině, kde nikdo nepracuje.

2.5.5 Krize prohloubila již tak silné rozdíly mezi členskými státy a upozornila na výrazné odlišnosti v konkurenceschopnosti a sociální soudržnosti. Z této nesourodosti jasně vyplývá potřeba sestavit návrhy reformy, aby se optimalizovala efektivita zásahů tam, kde jsou problémy nejvážnější.

2.5.6 Všechna tato čísla velmi jasně ukazují, že je důležité zaměřit se na investice do růstu na podporu konkurenceschopnosti a na vytvoření takových podmínek pro podniky – zejména ty malé a střední –, díky nimž budou schopny udržet a vytvářet pracovní místa.

### 3. Analýza ústředních bodů strategie Evropa 2020: řízení, cíle, účast a provádění

3.1 Z analýzy dosud dosažených výsledků vyplývá, že se strategie ukázala jako zcela nedostatečná k dosažení cílů, jež jsou v ní stanoveny. Je vhodné strategii reformovat, aby se stala účinnou a výkonnou a aby se předešlo riziku, že podobně jako předtím Lisabonská strategie nebude úspěšná. Je velmi důležité zaměřit se na určitý počet cílů, aby byl zajištěn jejich vzájemný soulad a jejich provádění.

<sup>(6)</sup> Veugelers, R. (2014). Undercutting the future? European research spending in times of fiscal consolidation. Bruegel Policy Contribution, číslo 6/2014.

3.2 Hlavní problémy strategie Evropa 2020 lze spatřovat v jejím řízení, cílech, zapojení občanské společnosti a provádění.

3.3 Systém řízení strategie Evropa 2020 je slabý a neefektivní v tom, aby členské státy přiměl respektovat závazky přijaté za účelem dosažení cílů (a stěžejních iniciativ) stanovených ve strategii.

3.3.1 V systému řízení strategie je formálně zakotvena strukturální deformace znamenající převahu ekonomických aspektů nad sociálními a environmentálními, čímž jsou cíle strategie Evropa 2020 podřízeny makroekonomickým prioritám evropského semestru, a je tak ohroženo dosažení cílů v oblasti konkurenceschopnosti a sociální soudržnosti EU a udržitelné hospodaření s přírodními zdroji.

3.3.2 Evropský semestr, jenž začíná roční analýzou růstu a končí definicí doporučení pro jednotlivé země, často stanovil priority, které nejsou účinné v podpoře dosažení cílů strategie Evropa 2020. K tomu nutno dodat, že členské státy nerespektují doporučení pro jednotlivé země ve svých národních ročních strategiích (národních programech reform) ani v souvisejících rozhodnutích ohledně rozpočtu, strukturálních reform, politik práce a sociálních politik<sup>(7)</sup>.

3.4 Definice cílů a souvisejících navržených ukazatelů v rámci přípravy strategie Evropa 2020 se kromě toho, že je nezávazná, nesetkala s širokou podporou občanů Unie. Kromě cílů v oblasti snížení emisí skleníkových plynů a využívání obnovitelných zdrojů energie, které spadají do právně závazného rámce, si každý členský stát mohl dosud stanovit vlastní cíle – výsledky však často nejsou nijak výjimečné.

3.4.1 Kvantitativní měření cílů není doplněno kvalitativním hodnocením. „Inteligenci“ socioekonomického systému nelze měřit pouze kvantitativními ukazateli, např. výší výdajů na výzkum nebo počtem nově vytvořených pracovních míst. Je nutné vzít v úvahu rovněž kvalitativní ukazatele, např. typy inovací uvedených na trh a kvalitu vytvořených pracovních míst.

3.5 Občanská společnost není do strategie Evropa 2020 odpovídajícím způsobem zapojena, ať už na státní, či evropské úrovni. Důvody pro to jsou následující:

- chabé informování o strategii a její nedostatečné šíření, důsledkem čehož ji znají a jsou do ní zapojeni hlavně odborníci;
- zdráhání některých členských států zapojit organizovanou občanskou společnost do plánování opatření strategie;
- neexistence skutečného propojení mezi činnostmi občanské společnosti na evropské úrovni a na státní a místní úrovni;
- opatření přijatá za účelem řešení dopadů krize (včetně harmonogramu evropského semestru) se překrývají s iniciativami strategie, a pro sociální partnery a organizace zastupující občanskou společnost je tak složitější pochopit postup rozvoje strategie a možnosti, jak se do něj zapojit;
- nedostatečná dostupnost omezených finančních prostředků neumožňuje účinné a výkonné zapojení organizované občanské společnosti do strategie;
- nedostatečné zapojení sociálních partnerů do procesu konzultací v rámci evropského semestru v některých zemích.

---

<sup>(7)</sup> Studie Evropského parlamentu (2014) A „traffic light approach“ to the implementation of the 2011 and 2012 Country Specific Recommendations (CSRs), oddělení pro podporu správy ekonomických záležitostí.

3.6 I přes postupy stanovené Evropskou radou, celou řadu programů spolupráce v EU a vědomí toho, že k výzvám a cílům stanoveným ve strategii Evropa 2020 nelze efektivně přistupovat pouze prostřednictvím činnosti jednotlivých vnitrostátních systémů, chybí v provádění této strategie účinná spolupráce a solidarita mezi členskými státy.

3.7 Stěžejní iniciativy bývaly mohly rozhodným způsobem přispět ke koordinaci evropských a vnitrostátních politik na podporu dosažení cílů strategie Evropa 2020 a obnovu hospodářského růstu a zaměstnanosti prostřednictvím účinnějšího využití hybných sil rozvoje a příležitostí nabízených strukturálními fondy<sup>(8)</sup>, Evropskou územní spoluprací<sup>(9)</sup> a programy s přímým řízením. Stěžejní iniciativy by měly být lépe zvladatelné, srozumitelnější, více provázané a neměly by se jakkoliv překrývat.

## ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ EHSV K ZARUČENÍ SKUTEČNÉ REFORMY STRATEGIE EVROPA 2020

### 4. Za nový koncepční rámec strategie Evropa 2020

4.1 EU musí řešit dva úkoly: na jedné straně se musí co nejrychleji vymanit z krize, jejíž důsledky rozrušily její hospodářský a sociální systém, a na druhé straně musí upevnit model inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění, který byl navržen ve strategii Evropa 2020, aby mohla řešit strukturální příčiny nízké konkurenceschopnosti evropského systému.

4.1.1 V této souvislosti se EHSV domnívá, že by se měl prosazovat rozvojový model, jenž členskými státy EU umožní jednak dále pokračovat ve strukturálních reformách zaměřených na konsolidaci a důvěryhodnost veřejných financí, avšak současně podporovat provádění politik, jež budou schopny podporovat evropskou konkurenceschopnost a její hlavní aktéry (pracovníky a soukromé a sociální podniky), přispívat ke kvantitativnímu a kvalitativnímu růstu evropských investic (materiálních, nemateriálních a sociálních), vytvářet více lepších pracovních míst a podporovat sociální a územní soudržnost řešením problémů spojených s vysokou nezaměstnaností a se zvýšením míry chudoby a sociálního vyloučení<sup>(10)</sup>.

4.1.2 V této souvislosti tedy bude účelné učinit z hospodářské a měnové unie faktor stability a růstu, jež budou výraznější a odolnější, posílit celkovou atraktivitu EU jakožto oblasti výroby a investic, plně využít potenciál všech rozměrů jednotného trhu, investovat a připravit evropskou ekonomiku na budoucnost, podporovat klima příznivé pro podnikání a tvorbu pracovních míst, podporovat environmentální udržitelnost a napomáhat posilování sociálního systému za účelem řešení sociálních změn a problémů.

4.2 Pro EHSV znamená návrh radikální reformy provádění strategie Evropa 2020 důkladné přehodnocení klíčových koncepcí a faktorů strategie zavedené před čtyřmi lety, a to: samotné koncepce rozvoje, z níž strategie vychází, definice cílů, opatření k jejich dosažení a souvisejícího monitorování a hodnocení, definice účinného a výkonného víceúrovňového řízení strategie a zvýšení zapojení občanů a organizací občanské společnosti.

4.3 Aby byl rozvoj prosazovaný prostřednictvím reformy strategie Evropa 2020 skutečně „udržitelný“, je zásadně důležité upevnit jeho holistický přístup a doplnit hospodářské cíle o cíle sociální a environmentální. Bude nutné prosadit přístup zaměřený na důkladné časové a prostorové zhodnocení všech forem kapitálu, a zaručit tak naplnění současných potřeb bez ohrožení budoucích generací.

<sup>(8)</sup> Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320.

<sup>(9)</sup> Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1299/2013 ze dne 17. prosince 2013, Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 259.

<sup>(10)</sup> Blíže viz výzkumný projekt <http://www.foreurope.eu/>

4.3.1 Bude zásadně důležité sladit koncepci udržitelného rozvoje a z ní vyplývající cíle strategie Evropa 2020 s tím, co je stanoveno v čl. 3 odst. 1, 2 a 3 Smlouvy o Evropské unii<sup>(11)</sup>, a podpořit hospodářskou, sociální a územní soudržnost prostřednictvím silnější spolupráce a solidarity mezi členskými státy a udržitelného rozvoje založeného na vyváženém hospodářském růstu a vysoce konkurenčním sociálně-tržním hospodářství, které je vysoce orientováno na blahobyt občanů a jehož cílem je konkurenceschopnost a plná zaměstnanost.

4.3.2 Strategie Evropa 2020 musí také odrážet roli EU v globálních souvislostech. Přezkum strategie Evropa 2020 musí navazovat na agendu udržitelného rozvoje na období po roce 2015 vypracovanou OSN<sup>(12)</sup> a umožňovat řádné provádění globálních cílů udržitelného rozvoje Evropskou unií a v jejím rámci.

4.3.3 Aby bylo možné zahájit dlouhodobý proces přechodu k odolnému, konkurenceschopnému, zdrojově účinnému a inkluzivnímu hospodářství Unie, bude EU muset posunout horizont plánování za rok 2020. Z toho důvodu je naléhavě nutné doplnit přezkum strategie Evropa 2020 započatím participativního procesu vedoucího k integrované politické strategii pro udržitelnou Evropu v globalizovaném světě v časovém horizontu přinejmenším do roku 2030.

4.4 V souladu s uplatněním holistického přístupu ke koncepci udržitelného rozvoje se ve strategii Evropa 2020 musí větší měrou podpořit kvalitativní rozměr cílů. Růst znamená přirozené zvýšení velikosti, a znamená tedy kvantitativní rozměr, zatímco rozvoj znamená zvýšení vlastních kvalit a schopností. Kvalitativní rozměr rozvoje se zúročuje realizací a rozšiřováním zvláštností a možností socioekonomického systému.

4.4.1 Cíle strategie Evropa 2020 musejí být rovnoprávně začleněny do nového systému správy hospodářských, environmentálních a sociálních záležitostí (zejména do evropského semestru a následně i do roční analýzy růstu, národních programů reforem a doporučení pro jednotlivé země), nemohou být nadále podřízeny hospodářským a fiskálním cílům.

4.4.2 EHSV zdůrazňuje, že je zásadně důležité definovat systém měření, který by doplnil HDP, aby bylo možné posuzovat dopad politik přijatých ve vztahu ke společnosti, rodinám a jednotlivcům<sup>(13)</sup>. V této souvislosti bude nezbytné zavést srovnávací přehled sociální situace a zaručit jeho skutečné uplatnění v průběhu evropského semestru<sup>(14)</sup>.

4.4.3 Z tohoto pohledu je zásadně důležité rozpracovat monitorovací systém založený na ukazatelích, jež zohlední disponibilní příjem rodin, kvalitu života, environmentální udržitelnost, sociální soudržnost, zdraví a celkový blahobyt současných a budoucích generací. EHSV se domnívá, že pro provádění a řízení nového systému monitorování by bylo vhodné ustavit nový orgán, do něž by byly zapojeny příslušné instituce.

4.5 Strategie Evropa 2020 bude úspěšná, pouze pokud její řízení bude víceúrovňové a strukturované, aby bylo možné pojmout řadu rysujících se výzev, a pokud se obecné pokyny schválené na evropské úrovni převedou na konkrétní vnitrostátní a regionální opatření.

4.5.1 V této souvislosti je nutné posílit správu ekonomických záležitostí EU obecně a měnové unie konkrétně a začlenit ji do strategie Evropa 2020. Bude tak možné zajistit zavádění strukturálních reforem v členských státech prostřednictvím účinného procesu sdílení a vlastnictví. Bude tedy vhodné skutečně propojit funkce vedení, sdílení a kontroly, jež vykonává Evropská rada, Rada ve složení pro konkurenceschopnost, Komise a Evropský parlament.

4.5.2 Členské státy musejí v přípravě svých ročních strategií definovaných v národních programech reforem a při přijímání rozhodnutí ohledně rozpočtu, strukturálních reforem, politik práce a sociálních politik řádně zohledňovat doporučení pro jednotlivé země, jež přijala Evropská rada.

<sup>(11)</sup> Úř. věst. C 83, 30.3.2010.

<sup>(12)</sup> <http://sustainabledevelopment.un.org/index.php?menu=1561>

<sup>(13)</sup> Úř. věst. C 181, 21.6.2012, s. 14.

<sup>(14)</sup> Posílení sociálního rozměru hospodářské a měnové unie, COM(2013) 690 final.

4.6 Je potřeba posílit úlohu organizované občanské společnosti v různých fázích plánování a provádění evropských politik. Dosažení cílů strategie Evropa 2020 se musí podpořit prostřednictvím posílení úlohy a účasti občanské společnosti v roční analýze růstu a v tvorbě národních programů reforem a doporučení pro jednotlivé země. Toto posílení je třeba provést tak, že se přijme účelnější a lépe načasovaný harmonogram evropského semestru, jenž organizované občanské společnosti umožní včas vyjádřit své názory v době, kdy bude ještě možné skutečně přispět k rozhodovacímu procesu. To je nutné zajistit na všech třech úrovních řízení strategie: evropské, vnitrostátní a regionální.

## 5. Průřezové a odvětvové politiky na podporu strategie Evropa 2020

5.1 Aby se strategie Evropa 2020 stala v následujících pěti letech nástrojem zvýšení konkurenceschopnosti a soudržnosti podporujícím udržitelný hospodářský růst Evropy podporující začlenění, je podle EHSV zapotřebí ucelená strategie složená z **průřezových** (horizontálních) **politik** a **odvětvových** (vertikálních) **politik**.

5.1.1 Úkolem **průřezových** (horizontálních) **politik** musí být vytváření podmínek pro zhodnocení hlavních aktérů oživení evropské konkurenceschopnosti, tj. **pracovníků, podniků** a **podniků sociální ekonomiky**.

5.1.2 **Odvětvové** (vertikální) **politiky** musejí představovat pilíře, s jejichž pomocí se zajistí skutečné oživení strategie Evropa 2020 prostřednictvím oživení **průmyslové politiky**, sjednocení **energetické politiky**, posílení **výzkumu a inovací** a podpory faktorů **zvýšení konkurenceschopnosti evropského systému spojených se systémem sociálního zabezpečení a bojem proti chudobě a sociálnímu vyloučení** <sup>(15)</sup>.

5.2 Příslušní aktéři **průřezových politik** nové strategie Evropa 2020 musejí brát za referenční aktéry **pracovníky, soukromé podniky** <sup>(16)</sup> a **podniky sociální ekonomiky** <sup>(17)</sup>.

5.2.1 Pokud jde o sociální partnery, je nutné stanovit ve strategii Evropa 2020 za vysokou prioritu tvorbu kvalitních pracovních míst jakožto nástroj schopný čelit vzrůstající segmentaci trhu práce a nezaměstnanosti.

5.2.1.1 Je potřeba uzpůsobit vzdělávací systémy, systémy rekvalifikace a celoživotního vzdělávání požadavkům trhu práce a jeho vývoji.

5.2.1.2 Je potřeba podporovat průpravu k podnikání a rozvoj nových přístupů k učení a systémů učení, aby lidé získali dovednosti vhodné ke zhodnocení lidského kapitálu.

5.2.1.3 Je důležité zhodnotit a podpořit úlohu veřejných služeb zaměstnanosti při poradenství osob a jejich začlenění a opětovném začlenění do trhu práce.

5.2.1.4 Zásadní význam má věnování většího úsilí politikám na podporu zaměstnanosti, především pokud jde o mládež, osoby, jež opustily trh práce v pokročilém věku, ženy a osoby se zdravotním postižením. Je taktéž důležité, aby se věnovala větší pozornost problémům v oblasti zaměstnání, jež mají osoby, které nejsou zahrnuty do oficiálních statistik kvůli tomu, že se nenacházejí na trhu práce (bezdomovci, osoby bez trvalého pobytu, Romové atp.).

5.2.1.5 Je vhodné stanovit v rámci strategii Evropa 2020 nový cíl snížení nezaměstnanosti mladých lidí do roku 2020 o polovinu.

5.2.2 Pokud jde o **podniky**, zejména malé a střední, bude potřeba propagovat moderní kulturu podnikání založenou na prioritách iniciativ Small Business Act <sup>(18)</sup> a Akčního plánu podnikání 2020 <sup>(19)</sup>, jež by podnikům mohla pomoci s využitím příležitostí, jež nabízí přístup k evropskému financování a technologické inovace, k rozvoji podporujícímu konkurenceschopnost a zaměstnanost.

<sup>(15)</sup> Pro důkladnější zkoumání navržených opatření viz výše uvedený dokument EHSV (2014).

<sup>(16)</sup> Používáme všeobecný pojem podniky, kterým myslíme jednak základní postavu podnikatele (osoby samostatně výdělečně činné, svobodná povolání, se zaměstnanci a sociální podniky), jednak rozdělení podle velikosti (mikro, malé, střední a velké).

<sup>(17)</sup> Sociální ekonomika zahrnuje malé a střední podniky, velké podniky, družstva, vzájemné společnosti, sdružení, nadace, sociální nevládní organizace atp.

<sup>(18)</sup> „Small Business Act“ pro Evropu, COM(2008) 394 final.

<sup>(19)</sup> Úř. věst. C 271, 19.9.2013, s. 75.

5.2.2.1 V této souvislosti je nutné zaručit podmínky, které hospodářským subjektům zajistí soutěž na trhu bez narušení souvisejících s nadměrnou byrokratickou zátěží a nepoctivými a nezákonnými metodami a postupy.

5.2.2.2 Dále je nutné prošetřit možnost prosadit odbornou pomoc pro malé a střední podniky<sup>(20)</sup> v určitých specifických situacích, např. při zakládání nových podniků, v případě internacionalizace, při využívání kapitálového trhu nebo pro výzkum, vývoj a inovace.

5.2.3 Podniky sociální ekonomiky jsou klíčovými prvky evropského sociálního modelu, jelikož představují, zejména na místní a regionální úrovni, hnací sílu sociálních inovací a prostředky tvorby pracovních míst, udržitelného růstu a soudržnosti. Zavádějí nové flexibilní způsoby poskytování služeb a vytváření inovací pro výroby, postupy a organizaci.

5.3 Skutečné oživení strategie Evropa 2020 bude záviset na tom, do jaké míry se podaří zužkovat následující **odvětvové politiky**.

5.3.1 Prostřednictvím **oživení evropské průmyslové politiky** bude možné zlepšit konkurenceschopnost evropského výrobního systému. EU musí být opět konkurenceschopná jakožto systém a k tomu potřebuje vlastní průmyslovou politiku. Zpracovatelský průmysl se musí vrátit k 20 % podílu na HDP (v roce 2012 to bylo 15,3 %).

5.3.1.1 Bude zapotřebí takové průmyslové politiky, jež bude schopná podpořit:

- strategickou integraci hodnotového řetězce v různých odvětvích (zpracovatelského průmyslu, zemědělského průmyslu, služeb);
- prosazování průmyslových odvětví využívajících vyspělé a středně vyspělé technologie a služeb náročných na poznatky;
- rozvoj evropského trhu, jenž bude schopný zaručit spravedlivou hospodářskou soutěž pro osoby se středními a vysokými kvalifikacemi a rovněž usnadnit mobilitu pracovníků, osob vykonávajících svobodná povolání se střední či vysokou úrovní specializace a služeb;
- vysoce specializovaná funkční propojení veřejného sektoru s provozovateli služeb náročných na poznatky, aby se zvýšila a zhodnotila produktivita veřejného sektoru;
- zhodnocení příležitostí k rozvoji, jež nabízí zelená ekonomika, a ekologický přechod EU k modelu výroby a spotřeby, jenž bude v souladu se zásadou udržitelného růstu (prostřednictvím propojení s agendou cílů udržitelného rozvoje na období po roce 2015)<sup>(21)</sup>;
- strategické odvětví modré ekonomiky prostřednictvím inovací s cílem přeměnit rozvojové příležitosti spojené s hlavními hodnotovými řetězci (modrý průmysl, modrá logistika, modrý cestovní ruch, modré potraviny, modrá energie, modré zdroje) na hospodářské, environmentální a sociální výhody pro evropské podniky a občany.

5.3.2 Zásadně důležité je **propagovat v EU společnou energetickou politiku**. Vzhledem k výrazným dopadům energie na ekonomiku nelze seriózní průmyslovou politiku utvářet bez společných zásad, jako je např.:

- vyrovnaní a snížení rozdílů v cenách energie;
- zlepšení podmínek pro obchodování s energií na domácím trhu;
- snížení energetické závislosti na třetích zemích;
- rozvoj výroby energie z obnovitelných zdrojů.

<sup>(20)</sup> EHSV odkazuje na zprávu pracovní skupiny Evropské komise pro svobodná povolání s názvem Action Lines for Bolstering the business of liberal professions, která byla zveřejněna 12. března 2014.

<sup>(21)</sup> <http://www.wfuna.org/post-2015>

5.3.3 Mezi oblasti, jež mají značný potenciál pro oživení evropské konkurenceschopnosti patří **rozvoj politik výzkumu a inovací, zhodnocování informačních a komunikačních technologií nebo digitalizace ekonomiky**. V těchto oblastech je možné navázat nové, účinné a výkonné formy spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem.

5.3.3.1 EHSV považuje v tomto směru za vhodné:

- podporovat jednoduché dynamické veřejné agentury schopné nabídnout příležitosti pro střednědobé a dlouhodobé financování zajišťující nezbytné propojení mezi vědou a průmyslem;
- zhodnocovat IKT jakožto nástroj schopný zvyšovat dynamiku hospodářských subjektů (malé a střední podniky rostou rychleji, pokud využívají IKT);
- zvýšit finanční podporu výzkumu, vývoje a inovací a podporovat ve všech členských státech zlepšení spolupráce mezi vysokými školami, výzkumnými ústavy a podniky;
- podporovat digitalizaci ekonomiky, jež je příležitostí k propojení soukromého zájmu s veřejným přínosem, jelikož umožňuje podnikatelům plně využít příležitostí nabízených trhem a současně dává občanům k dispozici nové veřejné digitální produkty a služby.

5.3.4 EHSV se domnívá, že je potřeba prosazovat ty **faktory zvýšení konkurenceschopnosti, jež jsou spojeny se systémem sociálního zabezpečení**. Provádění efektivních politik sociálního zabezpečení může být obzvláště důležitým faktorem oživení konkurenceschopnosti EU, jelikož může navodit prostředí, v němž je možné prostřednictvím specifických politik sociálního zabezpečení neutralizovat rizikové faktory, s nimiž se jednotlivci (občané) sami nedovedou vypořádat. Je nutné posílit úsilí v oblasti ochrany zdraví a bezpečnosti na pracovišti. EHSV považuje za zásadní, aby se více podpořilo začlenění osob se zdravotním postižením<sup>(22)</sup> a genderový rozměr<sup>(23)</sup> a zabránilo se diskriminaci a formám vyloučení založeným na rasovém či etnickém původu, věku, náboženském vyznání a sexuální orientaci.

5.3.4.1 Vzhledem k projekcím stárnutí<sup>(24)</sup> evropské populace je zásadně nutné pokračovat v opatřeních přijatých v oblasti demografické změny a pokud možno je posílit. Hlavním předpokladem pro to, aby se pozitivní aspekty, jež sebou demografická změna nese, mohly uplatnit jak pro starší osoby, tak pro společnost jako celek, je to, že lidé budou mít možnost zdravě a bezpečně stárnout<sup>(25)</sup>.

5.3.4.2 EHSV se domnívá, že u opatření hospodářské politiky by se mělo provádět předběžné posouzení sociálního dopadu, aby se vyvážila opatření, jež mohou zvýšit míru chudoby a sociálního vyloučení.

5.3.4.3 Kromě toho bude potřeba podpořit ucelenou strategii aktivního začleňování, jejímž cílem bude zaručit:

- odpovídající podporu příjmu;
- trh práce přístupný všem;
- přístup ke kvalitní práci a službám, podporu sociálních inovací;
- rozšiřování sociální ekonomiky do strategických sektorů, jako jsou pečovatelské a asistenční služby.

5.4 EHSV se domnívá, že na podporu strategie Evropa 2020 bude nutné prosadit ambiciózní plán investic do infrastruktury (materiálních a nemateriálních) a sociálních investic určených výhradně na oživení konkurenceschopnosti EU<sup>(26)</sup>. Rada musí schválit dodatečné finanční prostředky určené na jeho financování a Komise musí dohlížet na jeho účinnost a účelnost a současně také na strukturální reformy jednotlivých členských států.

<sup>(22)</sup> Evropská strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením 2010-2020: Obnovený závazek pro bezbariérovou Evropu, COM(2010) 636 final.

<sup>(23)</sup> Strategie pro rovnost žen a mužů 2010-2015, COM(2010) 491 final.

<sup>(24)</sup> Zpráva Evropské komise o stárnutí, 2012.

<sup>(25)</sup> Úř. věst. C 51, 17.2.2011, s. 55.

<sup>(26)</sup> Návrh uvedl pan Jean-Claude Junker, kandidát na předsedu Evropské komise, v rámci politických směrů pro budoucí Komisi 15. července 2014 ve Štrasburku.

V této souvislosti EHSV opakuje své návrhy předložené v nedávném stanovisku <sup>(27)</sup>, a sice návrhy týkající se významu veřejných investic členských států a dále výzvy na zmírnění či dočasné pozastavení (po dobu krize) úsporných opatření.

V tomto smyslu EHSV doporučuje, aby byla uplatňována pravidla Paktu o stabilitě a růstu s veškerou nezbytnou flexibilitou vyplývající z hospodářské a sociální situace.

5.4.1 Materiální investice do infrastruktury bude nutné zaměřit dvěma směry. Zprv je potřeba zaručit údržbu, obnovu a modernizaci architektonického a historického dědictví, bytového fondu a dopravních sítí (železnic, silnic a námořních cest). Stejně důležité bude udržování a zabezpečení evropských zásob podzemních vod a evropského pobřeží. Druhou oblastí jsou nemateriální investice spojené s rozvojem technologických informačních a komunikačních sítí. Financování tohoto plánu investic bude možné zajistit zapojením Evropské investiční banky, vydáváním evropských dluhopisů k tomuto účelu a úpravou víceletého finančního rámce na období 2014–2020, jež má proběhnout v roce 2016.

5.4.2 Sociální investice musejí být schopné potírat chudobu a riziko sociálního vyloučení a podporovat obnovu zaměstnanosti v Evropě. Je zapotřebí plánu investic ve výši 2 % HDP, který bude vyloučen z výpočtu schodku a bude monitorován, aby se zaručila jeho účinnost a výkonnost. Mezi možnosti zaměření tohoto plánu patří: zdravotnické služby, asistenční a pečovatelské služby úzce spojené s demografickým vývojem v členských státech, posílení systému vzdělávání, odborné přípravy a rekvalifikace, sociální bydlení atp. Kromě toho, že by toto financování bylo vyloučeno z výpočtu schodku, může být zajištěno prostřednictvím daně z finančních transakcí.

V Bruselu dne 15. října 2014

*Předseda*  
*Evropského hospodářského a sociálního výboru*  
Henri MALOSSE

---

<sup>(27)</sup> Stanovisko EHSV k tématu *Dokončit hospodářskou a měnovou unii – návrhy Evropského hospodářského a sociálního výboru pro příští evropské legislativní období*, zpravodajové: pan Van Iersel a pan Cedrone (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).